

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

De antiquitate vocis hypostasis. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

lico, aut pro natura & essentia, quæ dicitur, *Υψία*, aut pro persona: nec significatio huius nominis, *hypostasis*, ad hæc usque tempora fuit satis manifesta.

CAPVT II.

De Antiquitate vocis *Υψία* & *hypostasis*.

Hanc vocem, *hypostasis*, in significatione, qua videntur Ecclesiastici, barbaram esse existimant Nicephorus lib. 10. histor. cap. 15. Socrates lib. 3. cap. 7. Probant vero autoritate Irenæi Grammatici: nam si apud prophanos auctores reperitur, in alia omnino significatione est. Sophocles in Phœnice pro insidijs vsus est. Menander pro iuris condimento: aliquando etiam ponitur pro facie vini in fundo dolij subsistentes, veteres ergo (inquit ille) in alia significatione hoc nomine vsi sunt, quam recentiores: hi enim substantiam frequenter pro substantia viuant.

Verum non solum à tempore Athanasij scriptores Ecclesiastici eo nomine frequenter videntur ad significandum mysterium Trinitatis, vt infra videbimus; sed etiam, vt notauit Budæus in Commentarijs Linguae Græcæ, nomen *hypostasis*, inuenitur apud Aristotelem libro de mundo ad Alexandrum, ad significandam substantiam indiuiduam, vel naturam subsistentem; seu potius, vt ego existimo, ad significandam veritatem naturæ, & non solum speciem apparentem. Inquit enim longe ante medium, Eorum, quæ ex ære nobis obstruantur, vt stridit hæc attingantur, alia apparent, alia subsistant. Græcè autem pro eo, quod est, *Substantia*, dicitur *καὶ ὑπόστασις*, hoc est, secundum hypostasim sunt, hoc est, verè existunt; alia enim in ære videntur esse, quæ reuera non sunt, & Magnus Dionysius cap. 1. de diuinis nominibus ante medium, vt testatur ipse Budæus, Deum appellat *ὑποστάσις*, henada trisypostaton, hoc est, unitatem ter subsistentem, vel potius, vt ego puto, ipsam fecunditatis diuinæ narrationem, Trisypostaton vocat, inquit enim; Itaque in omnibus serè diuinis libris diuinitatem ipsam sacris laudibus ornari, animaduertimus, vt monada quidem, & unitatem propter simplicitatem, deinde dicit, Vt Trinitatem autem, propter celestis fecunditatis in tribus personis enumerationem, Græcè autem est hoc modo, & ἡ τριάς διὰ τὴν τριπρόσωπον τῆς ὑπερσούλης ὑποστάσεως ἐκδομένη, hæc ille, ac si verbum pro verbo reddidisset hoc pacto, Secundum Trinitatem propter Trisypostaton supersubstantialis fecunditatis enarrationem. Et quod caput est, idem etiam Dionysius cap. 7. de diuinis nominibus post medium in Græco codice cap. 2. ter vtrius eodem nomine, *hypostasis*, & ubi Latine habemus, principalium personarum, & vnaquæque personarum, Græcè autem dicitur, *ὑποστάσεις τριπρόσωποι*, Thearchicon hypostasem. Eodem nomine in eadem significatione vtrius Iulianus in expositione veræ confessionis Trinitatis aliquantulum à principio, & in libro questionum. Christianis à gentibus positarum questionum.

Neque vero hæc nominis significatio aliena est ab alijs significationibus, in quibus prophani auctores, & Philosophi hoc nomen, *hypostasis*, vsurpant. Nam cum significat condimentum iuris, vel insidias, vel faciem vini in fundo cadi, non à latione ea denotat, nisi quia sub alijs posita

CAPVT VI.

93

sunt: qua ratione subsistere, vel sub alio existere dicuntur: hæc eadem de causa dicitur substantia; quia accidentibus substat, & ideo Augustinus libro 7. de Trinitate capit. 4. circa finem dicit, in Deo esse substantiam absolute, quia secundum primariam nominis significationem nihil in Deo est, quod accidentibus substat: sic ergo, cum *hypostasis*, si Latine verbum pro verbo reddere velis, idem sit, quod substantia, vel (vt alij volunt) substantia, quasi, sub alio existens, & Latini appellent substantiam naturam ipsam subsistentem, vt opponitur accidentibus, vel etiam indiuiduam substantiam, quam vocamus suppositum, vel personam, hinc effectum est, vt de nomine *hypostasis*, fuerit inter Catholicos etiam controuersia quid significaret. Vtrum naturam ipsam, an personam, seu suppositum: vtrumque enim, sub alio esse, quodammodo dicitur.

CAPVT III.

Qui putauerint esse idem *hypostasis*, & *Υψία*.

Fuerunt in primis Latini Patres, qui nomen *hypostasis*, & *Υψία*, idem omnino significare arbitrati sunt: interpretantur enim vtrumque Latine, substantiam. Quamobrem & suspectum esse dicebant nomen *hypostasis*, cum aliqui tres hypostases in Deo concedebant: ex quo videbatur, naturam & essentiam Trinitatis diuidere. Sic Hieronymus in Epistola ad Damasum, quæ incipit, Quoniam reuoluto: Taceantur (inquit) tres hypostases si placet, & vna teneatur, nomen hoc non bona suspitionis est. Et paulo inferius: Mihi credite venenum sub melle latet: transfiguratur enim se Angelus Satana in Angelum lucis, nempe existimabat, nomen Græcum *hypostasis*, idem significare, quod apud Latinos *substantia*, vel *Essentia*, cumque Latini non audeant dicere tres substantias, ideo neque tres hypostases ille volebat admittere. Quare statim subiungit: Tota literarum secularium schola nihil aliud hypostasim, nisi *Υψία* nouit, & quis rogo ore sacrilego tres substantias predicabit? In eadem sententia cum Hieronymo fuit Augustinus lib. 5. de Trinitate, cap. 8. vbi sic ait. Essentiam dico, quæ *Υψία*, Græcè dicitur, quam *Υψία* substantiam vocamus: dicunt quidem, & illi (scilicet Græci) hypostasim, sed nescio quid volunt interesse inter *Υψία* & hypostasim, ita vt plerique nostri, qui hæc Græco tractant eloquio, dicere consueverint, *μία οὐσία, τρεῖς ὑποστάσεις*, quod idem profusum est vnam essentiam, tres substantias. Et continuo ca. 9. subiungit. Sed quia nostra loquendi consuetudo iam obtinuit, vt hoc intelligatur, cum dicimus essentiam, quod intelligitur, cum dicimus substantiam, non audeamus dicere vnam essentiam, tres substantias. Et libro 7. cap. 4. in principio inquit; Dicitur est à nostris Græcis vna essentia, tres substantia; à Latinis vna essentia, vel substantia, tres persone, quia sicut ita diximus, non aliter in sermone nostro, id est Latino, essentia, quam substantia solet intelligi. Ex quibus constat, Augustinum eodem modo suspectam habuisse dictam vocem *hypostasis*, apud Latinos, sicut eam habuit Hieronymus, nisi quod tandem libro 7. de Trinitate, capite 6. concedit, Latine dici posse tres substantias in Deo, sicut Græcè dicuntur tres hypostases, vbi scandalum non esset, & de sensu Catholico constaret. At Hieronymus seuerius negat prædictum modum loquendi. Ricardus vero de Sancto Victore lib. 4. de Trinitate, cap. 20. nouit hanc disse.

August.

6.

Nomen *hypostasis* Latini suspectum, quod substantiam significare arbitrantur.

Augustin.

7.

Ricard. Vi.

disse.